

SAINT JOHN THE BAPTIST SERBIAN ORTHODOX CHURCH

СВЕТА ТАЈНА ПОКАЈАЊА – ИСПОВЕСТИ

Број 1

Година 2010

*„Којима опростите грјехе, опраштају им се;
и којима задржите, задржани су.“ (Јован, 20, 23)*

Света Тајна Покајања или Исповести је једна од седам светих тајни у Источној Православној цркви. Она је установљена самим Господом Исусом Христом, који је ту заповест дао својим ученицима, (Јов. 20, 23) објављујући тако узвишеност Божанске свештеничке службе. У првим вековима постојања Хришћанске цркве постојала је исповест, односно покајање оних који су примали веру у Христа, тако што су се јавним или тајним исповедањем греха за исте и кајали. Крштењем човек добија опроштај грехова тј. поновно рођење, али с обзиром да су људи и после примања Св. тајне Крштења склони учинити грех, то је Св. тајана Покајања, средство којим се хришћани могу одрећи мрље греха у својим животима. Нека посебна формулација ове Св. тајне није у првим вековима постојала, поготову јер је хришћанство било страховито гоњено, а верни приморани да мученичким страдањем показују своју истинску веру у Христа. Касније када је црква добила слободу почела се јављати потреба за формулацијом ове Св. Тајне коју имамо и у данашње време¹. Дакле, Св. Тајна Покајања (Исповести) је таква свештена радња у којој свештеник цркве, **силом Светога Духа**, отпушта и разрешава хришћанина грехова, које је учинио после крштења, а за које грехе се каје и исповеда...²

Извршилац ове тајне је Епископ или свештеник, који исповеђене грехове (чак и под претњом смрти) **не смеју никада да открију**, иначе потпада онај свештеник под најоштрију казну³. Субјекат је Хришћанин који исповеда своје грехе и за које се каје. Кајање треба да потиче из наше свесности да разграничимо добро од зла и из љубави према Богу, који нам својим

¹ Др. Ненад Милошевић, Св. Тајна исповести и покајања, стр. 1

² Православна Литургија II Део- Прота др. Лазар Милин стр.80

³ Еп. Никодим Милаш, Правила II 257-8 и 120

милосрђем опрашта грехове. Онај који се иповеда треба да исповеди СВЕ своје грехе, јер свештеник не може разрешити и отпустити грехе, које не исповедамо или их кријемо. Стога исповест треба да је: **Потпуна**- наиме покајник је дужан да открије приликом исповести све грехе које је учинио; **Искрена** – када покајник не таји истине и када говори истину, када не умањује своје грехове и погрешке и не прећуткује неке околности, које карактеришу морално његово стање; **Тајна** – исповест мора бити тајна, усмена и са истинском побожношћу⁴.

Што се тиче потребе за овом светом тајном она се треба (мора) обавити бар пре примања Светог Причешћа, односно у данима када се припремамо за Причешће. Причешће без предходне испвести и покајања је погрешно и духовно накарадно, јер особа оптерећена гресима, не може достојно примити крв и тело Христово за „живот вечни“ већ напротив сноси кривицу за недостојно узимање Богочовечанског тела Христа Спаса. Такође, исповест и покајање може хришћанин тражити било када.

Примери из Светог Писма Старог и Новог завета: Постоји много примера на које би смо могли да се осврнемо и из њих извучемо корисне поуке, овде ћемо навести само неколико:

Адам и Ева- Када је створио свет и све у свету, Бог је напослетку створио човека (I Мој. 1, 26-27) и поставио га у Едемски врт, да ужива у свима балгодетима остављајући му само једну заповест, да не једе само са једног дрвета у рају. Напослетку створио је Бог и сапутницу Адаму, жену Еву... (I Мој. 2, 8-24) Међутим, жена Ева пала је под утицај змије (ђавола), тако да је прекршила заповест и пробала плод са забрањеног дрвета, чиме је починила грех. Одмах потом она је дала и Адаму да окуси исто. Ово дакле је првородни грех и кривица коју су учинили првобитни људи односно пра родитељи Адам и Ева. Али видимо да их Бог пита шта су то учинили и прво Адама упита, а овај се, уместо да се покаје пред Богом и моли за опроштај он окривљује Еву говорећи „Жена коју си ми дао, она ми даде...“ Када Бог пита Еву и она уместо да се покаје, кривицу сваљује на змију!? (I Мој. 3, 1-24) Видимо да су и Адам и Ева и поред очигледног греха одбили да се покају пред Богом и да су зато били протерани из Раја, а тај првородни грех и склоност ка греху уопште, остао да мучи сва покољења до данас.

---

⁴ Др. Лазар Мирковић, наведено дело

Цар Давид: Велики старозаветни војсковођа и цар Израилског народа. Богу је био мио и праведан све док није учино велики грех, наместивши да његов војвода Урија Хетејин у боју погине, јер је Давид предходно са Уријином женом починио прељубу (II Самуилова 11, 1-27) Овај велики грех није Богу био по вољи, стога је Давиду био послат пророк Натан да му јави казну која га очекује (II Сам. 12, 1-24), а цар Давид дошавши себи признао је свој грех и за њега се горко покајао, постећи и молећи се и испевавајући псалме и химне Господу, како би му био опроштен грех тај и други греси које је начинио.

Порезник Закхеј: Овај богати порезник је био познат по строгаћи и многим својим греховима, вероватно и неправдама које је чинио народу. Али када је Исус Христос пролазио корз Јерихон, Закхеј који је био малог раста, попео се на смокву како би могао да види Исуса ко је!? Исус Христос пролазећи тим путем рече му: „ Закхеју! Сиђи брзо; јер ми данас ваља бити у твојој кући." Закхеј је послушао иако је народ негодовао што Христос одлази код познатог и провереног грешника у кућу. И видимо да Закхеј прави невероватан заокрет у своме животу, кајући се за своје грехе учуњене и каже: „Господе! Ево пола имања свога даћу сиромасима, и ако сам кога закинуо враћам четвороструко." А Господ му одговара: „ ...данас дође спасење кући овој..." (Лука 19, 1-10) И заиста Господ је дошао на свет да грешнике призове на покајање од грехова, на исправљање начина живљења ради задобијање вечног живота.

Апостол Петар: Један од највернијих пратилаца Христових. Био је најстарији по годинама. Први исповедио да је Исус Христос „Син Бога Живога" (Матеј 16, 16) У врту на гори Маслинској када су војници ухватили Исуса напао и одрезао уво једном од војника. Пратио Исуса до првосвештеникове куће. Међутим, овај неустрашиви ученик се и поред заклетве да је са Христом и у тамницу и на смрт спреман да пође (Лука 22, 33), Њега (Христа) три пута се одрекао, када су га нападали да је Христов ученик. Видимо да се Петар горко кајао и плакао када је видео шта је учинио (Лука 22, 55-62) и наравно добио опроштај греха.

Јуда Искаротски-издајник: Насупрот Петру стоји издајник Христов, такође ученик, Јуда Искаротски који га издаде пољубцем за 30 сребреника. (Матеј 26, 15) Јуда, када је видео какво је зло учинио, повратио је сребренике првосвештеницима, али се није покајао већ се раскајао (Матеј 27, 3-5), то јест осећао је тугу и очајање због учињеног злодела, али не и истинско покајање. Да се Јуда заиста покајао као Петар добио би опроштај. Истинско покајање

се, дакле, састоји не само од признанња учињеног греха већ и од признања своје немоћи, а исповедања Божије свемоћи. Отуда је покајању страно очајање и његов најстрашнији плод – самоубиство.⁵

Два разбојника распета са Христом: Богочовек Христос поднео је ултимативну жртву, страдајући и подносећи многе муке и тешкоће и на крају био распет, како би огреховљени људски род избавио од замке ђаволове и омогућио да сви који верују у Њега, могу заслужити вечни живот у Његовом Небеском Царству. Са Христом су такође, била распета и два велика разбојника, од којих је један хулио на Христа, као и већина Јевреја, тражећи да ако је он заиста Христос спасе њих и себе од страшне смрти!? Међутим, други разбојник је укоравао овога првог, знајући да страдају по својим заслугама, а да је Христос невин. На крају он се моли Христу говорећи: „Сети ме се, Господе, када дођеш у Царству своме.“ (Лука 23, 37- 43) Дакле, видимо да се и у самртном часу може доћи до искреног покајања и задобијања опроштаја истих, с тим да је кајање искрено и са сузама.

„Вјера твоја спасла те је; иди у миру.“ (Лука7, 50).

Уколико истински верујемо у све речи светог Јеванђеља, нама као Православнима, неће бити тешко да завиримо дубоко у своја срца и душе, како би смо се сетили, онда покајали и исповедили учињене своје грехове. Наш живот на земљи може се упоредити са школом, и то таквом школом у којој се цели живот учи и сазнаје нешто ново, поучно и спасоносно, а наш живот унапређује. Стога не треба бити тврдога срца, када нам се објављује нешто корисно и спасоносно и не треба прибегавати изговорима и сплеткарењима разних типова и облика. Тако је приметно да се многи парохијани буне и изражавају своје незадовољство, а тиме и врсту незнања и неупућености, и вези са Св. Тајном **покајања** и саме **исповести**.

(1.) Они који мисле да су „безгрешни“, или да немају великих грехова (убиство, крађа, прељуба и сл.) кажу да немају потребе да се исповедају, што је нетачно и не истинито. Сви смо ми грешни и нема човека да живи и један дан на земљи а да не здреши, а поготову данас у нашем времену, постоје многи да кажемо ситнији греси, који када се нагомилају, нашу душу подједнако оптерећују као и напред поменути тешки греси.

⁵ Блажени Теофилакт Охридски, Тумачење Светог Јеванђеља по Матеју, фус нота 691- Дечани1996

(2.) Поједини иду толико далеко, да кажу да је **свештеник измислио исповест**, како би могао касније да препричава туђе грехе по парохији!? Ко овако мисли безумано мисли и грдно се вара и пада у грех и обмањује и себе у друге, показујући основне знаке верског незнања и духвоне и људске ништавности.

(3.) Трећи пак кажу да уинат (коме и због чега питамо ми?) неће исповедити своје грехове приликом исповести. Нека зна свако ко овако мисли да када намерно прећути неки грех на исповести, сноси дуплу кривицу за прећутани грех. Каква је то истинска исповест, када долазећи, лажемо себе мислећи да ћемо нешто од Бога сакрити, јер пред Богом „ништа није скривено што се неће открити, ни тајно што се неће дознати." (Лука 12, 2)

(4) Појединима је много да долазе два пута у цркву у Суботу када је исповест и у Недељу, па би желели да се исповедају пре Службе у Недељу и кажу да Поп треба раније да устане и дође у Недељу раније да исповеда те појединце!? Прво питамо се колико много одлазака у цркву на молитву је заиста много. Такође, свештеник има разумевања за оне који заиста имају добар разлог због којег не могу да дођу у Суботу и који би да исповест обаве пре Литургије, али то не треба да представља навику, јер је би онда сви хтели да се исповедају пре Службе у Недељу, а то је свештенику не могуће, јер свештенику треба минимум 45 минута да се сам прупреми за почетак Св. Литургије... Тако да би онда они који би желели да се исповедају Недељом морали доћи пре 8 сати ујутро!? Замислите када би било 15 људи у Недељу на исповести, и да сваки узме по 5 мин. да се исповеди и разговори са свештеником, плус време припреме свештеника, изађе нам да би морали да дођемо у цркву у 7 ујутро минимум како би све стигли да обавимо. Уосталом они који би се Суботом иповедали замерили би сигурно и свештенику што и њих Недељом не исповеда. Свако може врло лако да се распита унаоколо по другим црквама када им је исповест, а такође, да **позове свештеника и пита** је ли може да се иповеда неким другим даном...

(5) Такође, постоје они злонамерни који сада намерно неће да се исповедају, а доћи ће на Литургију и стаће у ред за причешће, гледајући да свештеника доведу у непријатну ситуацију да их одбије од Св. Причешћа због не исповедања, како би онда имали „материјал" да направе читаву хајку на Попа

или драму у вези тога. Ово не само да није људски, већ је сваком правом хришћанину не примерено. Оваквим понашањем само можемо навући срамоту на себе, јер ће нам се људи, не Срби, који ово виде или чују свима смејати...

(6) Неки се позивају на обичајно право, тј. кажу „хеј, код нас у крају, одалке сам, није било исповести!" Ми им кажемо сада и увек, да оно што су наши стари радили или што се по неким местима радило, не мора увек да значи да је било и исправно. У осталом за време комунизма, онај ко је имао петљу, да само оде у цркву на Богослужење заслужио је похвалу, ризикујући много, па су стога свештеници такве и причешћивали (можда) без исповести.

Све напред речено, надамо се, требало би у нама да пробуди хришћанско смирење, умиљење и храброст, да свој духовни и телесни живот променимо и унапредимо на боље, да свештеникове препоруке са љубављу прихватамо, практикујемо и чувамо својим срцима, а за грехе се истински покајемо и исповедимо.

Слава и хвала Богу. +++АМИН +++

Уредио Јереј Радован Петровић

За потребе парохије Св. Јована Крститеља,

Лејквуд, Колорадо 2010